

Puhkaja putkab nelja seina vahelt põllule

15.07.2011 15:13

[Vilja Kohler](#)

Hiinalinnas ühel pool võpsikut kireb kikas ja teisel pool annab kana kaagutades munast teada. Võsa vahel õitseb endale tänavu tasuta maalapi saanud tartlastel lõvilõug, kartul, kurk ja uba.



Hiinalinna potipõllumees Anneli Männamets keetis tänavu esimese laari ube turult ostetud kraamist. Aga küll saab ta poti tulele ka omakasvatatud ubadega.

Foto: Kristjan Teedema

Sellest hoolimata on mitu aastat väiksest põllulapist unistanud Anneli Männamets oma sajaruutmeetrise platsi üle õnnelik.

«Aia maal tegutsemine on tohutu hea vaheldus,» rääkis ta rõõmsalt. «Rannas nagu panni peal praadimine mulle ei meeldi ja mida ma Kivilinna üheksakorruselise maja korteris ikka nelja seina vahel teeksin. Mul lihtsalt peab olema üks koht, kus saan vahepeal üksi olla ja oma mõtteid mõelda.»

Maakirp võttis matti

Seekord mõtles ta oma mõtteid rohides. Koos tänavu põhikooli lõpetanud poja Stheniga elavale Anneli Männametsale talvekartuli saaki töötavate mugulate vaod olid juba puhtad. «Oi, sorti ma küll ei tea,» naeris potipõllumees. «Onu maalt saatis seemnekartuli, kotil oli mitu silti küljes ja nii ma ei saanudki aru, millega täpselt tegu.» Aga sort polegi tähtis. Tähtis on, et omakasvatatud kartul kortermaja keldris vastu peaks.

Ilusad sirged vaod ajas Anneli Männamets oma põllulapile ise üksi sisse. «Mul jõudu küll,» naeris ta. Adra laenas talle lahkelt naabruses askeldav potipõllumees.

Kõplaga ja käsitsi ülekäimist ootasid peenrad, kuhu perenaine on maha pannud kolm paprikat, kaks kabatšokki, piparmünti, basiilikut, tilli, salatit, peterselli, musta rõigast, punapeeti, pastinaaki, porgandit, uba, hernest ja sibulat. Ei puudu ka kressid, saialilled ja tageetesed.

Peenarde vahel jalutades märkis Anneli Männamets, et alguses katteloori all kasvanud paprika kipub millegipärast kollaseks minema. Aga paistab siiski, et asjast saab asja: ühel taimel on juba roheline väike punn otsas.

«Maakirp sõi musta rõika ära,» jätkas potipõllumees. «Hernes tuli halvasti üles. See teist sorti sibul pidi olema kiire kasvuga ja terve suve pealseid andma, aga kus see kiire kasv ja pealsed on?! Pealsed on nagu niidid!»

Kuidas roheline väärt kraam tänavu kasvab, arutab ta sageli tartlaste mahedas juurviljaaias askeldavate teiste potipõllumeestega. «Igal õhtul leiab siit vähemalt kümmekond inimest tegutsemas,» rääkis Anneli Männamets.

Jutu sees koorub välja muudki: näiteks, et Anneli Männametsa naabrinaine töötab apteegis ja teine imekspandavalt suure töötahtega naabrinaine-potipõllumees on 84-aastane. Natuke maad eemal peab aiamaad proff – tema töötab aiandis. Põllu ääres üles kaevatud liivakast annab märku, et potipõllumeeste hulgas on ka nooremat rahvast.

Töö polegi vaev

Hiinalinna rajatud tartlaste maheda juurviljaia jaoks ajasid kevadel hektari söötis maad linnalt välja MTÜ Juurikas ning ülikoolilinna maheda juurviljaia tegemise mõttele tulnud ja selle mõtte koos heade abilistega teoks teinud Lutsu majamuuseumi järelevaataja Avo Rosenvald. Igasugust head ja paremat kasvab mahedas juurviljaaias laias laastus 45 suuremal ehk sajaruutmeetrisel või poole väiksemal platsil.

Vaba maad on Rosenvaldi sõnul juurikaaias veel. Seda saab tuleval kevadel tasuta kasutamiseks välja anda nii uutele huvilistele kui ka neile sel aastal esimesed vaod sisse ajanud potipõllumeestele, kes soovivad oma tööpõldu laiendada.

«Aia maad pole mingi vaev,» kinnitas Anneli Männamets rõõmsalt. «Siin pole ju tarvis iga päev käia. Aga kui ma pole siin mõnda aega käinud, siis on väga põnev põllule tulla ja vaadata, mis on kui palju

kasvanud.»

Kes midagi oma käega on kasvatanud, saab sellest rõõmust hästi aru. Nagu ka sellest, et kuigi poes on kõike saada, pole ostetud kraam kunagi nii magus kui oma aiamaalt saadu. Anneli Männamets tahab tuleval kevadel jupikese maad juurde võtta, et ikka tegevust jätkuks.

Kes on maakirp

- Maakirp (pildil) asub tegutsema üsna vara kevadel. Hulganisti ründavad nad siis, kui õhutemperatuur on tõusnud 10–12 kraadini – Eestis enamasti mai teisel poolel.
- Need pisikesed mustad hüppavad mardikad jahivad ristõielisi kultuure (nt kapsas, kaalikas, redis, naeris). Maakirbud närivad idulehtedesse ja esimestesse pärislehtedesse auke, tugeva kahjustuse tagajärjel võib kogu taim hävida juba 1–2 päevaga. Eriti ohtlik on maakirp tärkavatele taimedele.
- Väiksel aiamaal aitab maakirbu vastu kohe pärast külvi peenrale pandav katteloor. Samuti võib külviridadele puistata puutuhka, pärast vihma tuleb tuha puistamist korrata.

Allikas: Malle Järvan, Eesti Maaviljeluse Instituut